

Stortingets helse- og omsorgskomiteé

Innspill til statsbudsjettet 2016 , Helse- og omsorgsdepartementet Prop. 1 S (2015-2016)

Støysituasjon

Norge oppfyller ikke sine nasjonale mål om 10 % reduksjon av støy innen 2020. Spesielt vegsektoren henger etter. Veg står for ca. 80 % av utendørs støy. Trafikken vil øke. En ekspertgruppe for NTP 2018-2027 anslår trafikkveksten til 20-24 % i de største byregionene frem til 2030. Havner, bane og fly er fremdeles store støykilder. Samferdsel er Norges dominerende kilde til helseskadelig støy, derfor må budsjettet innrettes for å redusere støy.

Støy er farlig for helsen. WHO's rapport Burden of environmental disease (2011) slår fast at støy – etter luftforurensning – er den miljøforurensning som har høyest helserisiko. Hvert 50. fatale hjerteattakk i vest- og sentral Europa tilskrives støy. I tillegg til forkortet levetid, fører støy til risiko for hjerte- og karsykdommer, fedme, diabetes, angst og depresjon, søvnforstyrrelser, svekkete kognitive egenskaper hos barn, tinnitus og nedsatt hørsel. WHO-rapporten relaterer 50 000 dødsfall årlig i Europa til støy. Samfunnskostnaden av helsekonsekvenser av støy er i Norge 14 milliarder/år.

Det er bebudet en ny rapport fra WHO i 2016, som vil kommentere at dagens støygrenser ikke gir god nok beskyttelse mot helserisiko.

I 2015 er det i et EU-finansiert forskningsprosjekt lagt frem dokumentasjon som knytter støy sammen med økt risiko for å pådra seg visse krefttyper.

I 2015 er det også lagt frem flere rapporter som utdypet helserisikoen ved støyforstyrret nattesøvn. Det er viktig at hensynet til nattesøvn får en sterkere beskyttelse i Norge.

Norsk forening mot støy

Norsk forening mot støy er en landsdekkende medlemsorganisasjon som arbeider for å redusere støyplager og forebygge støybelastning i Norge, for derved å sikre bedre livskvalitet, folkehelse og bomiljø. Foreningen har vært i drift siden 1963, og ble i sin tid stiftet etter initiativ fra fremtredende personer i helsesektoren.

Foreningens innspill søker å belyse støyskadenes omfang og at foreningen sammen med offentlig forvaltning kan bidra til å forebygge helseskadelig støy - gjennom statens politikk, forvaltning og bistand til kommunene. Hvert år mottar foreningen mer enn 1000 henvendelser vedrørende uløste støysaker fra borgere over hele landet. Det gir oss et godt bilde av behovet for forsterket innsats mot støy.

Men støy er ikke fremhevet eller prioritert i budsjettforslaget og de tilhørende strategiene. Vi opplever også at forurensningsloven, plan- og bygningsloven og folkehelseloven hittil ikke oppnår sine mål om å forebygge helseskadelig støy gjennom planlegging og tiltak.

Programkategori 10.10 Kap. 714 (s. 38/46)

Helse- og omsorgsdepartementet må ha midler og politisk støtte til revidering av Nasjonal handlingsplan mot støy med konkrete tiltak, resultatmålinger, og spesielt innarbeiding av mål og tiltak for nattestøy og nabostøy. Mye av støyutfordringene på dette området skyldes også manglende kunnskap hos befolkningen, noe som bør være gjenstand for målrettede informasjonstiltak.

Det bør også forskes for å fine gode måleparametre for nabostøyproblemet, slik at dette kan bli gjenstand for en målrettet innsats i en ny handlingsplan mot støy.

Kap. 710 - Folkehelseinstituttet - Forskning (s. 41)

Foreningen ønsker økning i posten, spesielt iht. forskning på bymiljø og helsekonsekvensene for barn

1963-2013, 50 år for å fremme gode lydmiljøer

og unge fra støy. Fokus må rettes mot livskvalitet og helse. Behovet omfatter både kortsiktig og langsiktig forskning på de kumulative virkningene av å være utsatt for helseskadelig støy store deler av dagen. Da konsekvensene er så alvorlige, må forskningen også bekrefte at skadene som er påført, har konsekvenser resten av livet.

Plager fra nabostøy og nattestøy øker og det behøves mer forskning på disse temaene også, for å dokumentere omfang og utvikling, og prøve ut adekvate tiltak.

Det bør forskes mer på omfanget av helsekostnadene forårsaket av støy og effektiviteten av tiltak. For å bedre vurdere kost-nytte-effektivitet av samfunns- og infrastrukturplaner bør effektiviteten av støyreducerende tiltak og besparte helseutgifter dokumenteres, f.eks. i samarbeid med Sintef, Vegvesen og NIBR. Helsekostnadene som kan unngås ved forebygging må vurderes mot nytten som oppnås for samfunnet av statens investeringer.

Forskningens resultater må benyttes til kompetanseheving og vurdering av effektiviteten av plantiltak på miljø og livskvalitet.

Programkategori 10.20 Kap. 720 (s. 57)

Fylkesmennenes rolle er avgjørende for å oppnå en helsefremmende regional utvikling, og direktoratet bør få økte midler for å legge til rette for regionale kompetansesentre for plan og miljørettet helsevern, også med egen regional folkehelsekoordinator. Dette kan gi kommunene en nyttig ressurs og begrense behovet for at samtlige skal måtte bygge opp egen kompetanse, som ofte kan bli personavhengig.

Heving av lokal helse- og miljøkompetanse på et strategisk nivå må prioriteres. Kommunelegens rolle må styrkes både faglig og ressursmessig, spesielt med de omfattende kravene i den nye plan- og bygningsloven og folkehelseloven. Organisasjoner utenfor forvaltningen, som Norsk forening mot støy, kan bidra til å heve kompetansen, bl.a. ved å samle informasjon, nytenkning og forskning, samordne et nettverk av private og offentlige aktører, og dessuten levere tjenester og veiledning.

Direktoratet kan ta ansvar for å samordne og utarbeide veiledere, samordne og formidle internasjonale erfaringer og forskning om reduksjon av helseskadelig støy og videreutvikling av www.miljokommune.no og www.miljostatus.no, og det må sikres tilstrekkelige ressurser til dette.

Programkategori 10.80. Kap. 781 Post 21 (s. 191)

Statlige veiledere bør utarbeides om kriteriene til et helsefremmende nærmiljø og strategisk nærmiljøutvikling, en veileder om fortetting med fokus på helse- og miljøfaktorer og en veileder om kommunenes mulighet til å forebygge og løse problemene rundt nabostøy.

Del III - Kap 6 Folkehelsepolitikken (s.230)

To av de seks globale målene som er nevnt som risikofaktorer for folkehelsen: (1) diabetes og overvekt og (2) forhøyet blodtrykk er risikofaktorer som også påvirkes negativt av støy. jfr kap 6.7 Miljø og helse - støy (s. 248)

Generalsekretær
Ulf Winther
sign

Seniorrådgiver
Steven Gersh
sign